

**GARANTIM EL DRET AL
CATALÀ, APLIQUEM LA
IMMERSIÓ DE DEBÒ!**

**PLA DE XOC
PER L'EDUCACIÓ EN CATALÀ**

INTRODUCCIÓ

La situació de la llengua catalana als Països Catalans és crítica i podem afirmar que ens trobem en una situació d'emergència lingüística. Aquesta emergència és producte directe de les ofensives judicials, polítiques i mediàtiques dels estats espanyol i francès, així com de la globalització capitalista. Així mateix, cal assenyalar que els diferents governs autonòmics del conjunt dels Països Catalans, han actuat directament de forma connivent amb aquestes ofensives o amb una absoluta negligència i inoperància que també ens ha conduït a la situació actual.

A Catalunya, l'ús social del català segueix disminuint i la situació és especialment greu en el cas del jovent i de l'ensenyament en general, tant a l'educació primària com la secundària i postobligatòria. L'escola és un àmbit absolutament estratègic per garantir el dret a l'aprenentatge i l'ús de la llengua per a tothom, i la resposta de les administracions ha estat clarament insuficient i adaptada a les imposicions de l'Estat.

Així, cal continuar insistint que la via per la defensa del dret a la llengua passa pel rebuig a qualsevol ingerència judicial i/o política i la denúncia d'una majoria parlamentària que ha cedit contínuament davant l'ofensiva espanyolista, així com l'oposició a uns governs que defugen d'exercir adequadament el seu poder i de dotar el sistema educatiu dels recursos necessaris perquè pugui desenvolupar la seva funció normalitzadora.

Però pensem que això requereix, també i sobretot, de proposar noves mesures útils, concretes i factibles de fer prosperar de manera imminent, i és que durant molts anys s'ha viscut una ficció governamental i mediàtica sobre una suposada immersió generalitzada, que no es correspon amb la realitat i que cada cop se n'ha dissociat més. Cal reconèixer el problema per abordar-lo: **la immersió lingüística no s'està aplicant i cal que es faci de debò.**

Segons les últimes dades disponibles (CSASE, 2021), **només el 46,8% del professorat d'ESO s'adreça sempre en català a l'alumnat i només un 39,4% d'aquest s'hi adreça sempre o gairebé sempre al professorat.** En la interacció entre l'alumnat, la xifra cau fins al 21,4%. A més, les noves metodologies educatives -marcades a l'aula per la major autonomia i interacció entre alumnes, l'ús d'internet i la pèrdua de centralitat de docents i llibres de text- agreugen la problemàtica. Igualment, l'acollida de l'alumnat nouvingut representa un repte central

també en l'àmbit lingüístic, que no està essent atès ni s'està proveint els centres amb els recursos necessaris ni amb criteris ajustats a les necessitats (a destacar: s'obvia la necessitat d'acollida lingüística per a l'alumnat provinent d'altres llocs de l'Estat espanyol). Finalment, i com també ha estat estudiat, l'ús de la llengua per part del professorat resulta molt desigual territorialment i reforça la pròpia dinàmica sociolingüística de cada entorn: en aquelles zones on té més sentit parlar d'immersió com a tal (on la llengua és socialment menys present i l'escola és clau per garantir-ne l'accés), és on menys s'hi produeix. El resultat és que **el sistema no està garantint la competència bàsica en català al conjunt de l'alumnat, amb els conseqüents efectes sobre la igualtat d'oportunitats, la cohesió social i territorial i el futur de la llengua.**

Malgrat alguns passos tímids recents, com el requisit del C2 per a docents o la creació d'aules d'acollida accelerada, la magnitud del problema no es correspon amb les solucions ofertes.

Des de la CUP, fonamentem el següent Pla de Xoc a partir de 4 objectius

- Una millora integral del sistema d'educació, i en especial, dels recursos materials i humans per garantir l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana d'una manera universal.
- Una millora en l'avaluació i acreditació de la competència lingüística de l'alumnat.
- Una millora en la responsabilització de tots els agents educatius sobre el procés d'aprenentatge de la llengua i la seva avaluació
- Un increment en el prestigi de la llengua per fomentar-ne l'aprenentatge i l'ús tant pels professionals com per l'alumnat, famílies i l'entorn.

Sobre la qüestió de l'acreditació de la competència lingüística, cal assenyalar la importància d'una raresa que no es produeix amb cap altra llengua (i que, justament per una qüestió de prestigi, seria difícilment imaginable que s'hi produís): l'acreditació automàtica del nivell C1 de català amb el graduat d'ESO i uns pocs (i injustos) requisits. Concretament, a més d'aconseguir el graduat, cal haver cursat a Catalunya almenys tres cursos de primària, tota l'ESO i haver-hi aprovat l'assignatura de llengua catalana i literatura. Aquesta qüestió presenta problemes varis:

El C1, com qualsevol nivell establert pel Marc Europeu Comú de Referència per a les llengües (MECR), serveix per acreditar —de manera estandarditzada— un nivell determinat de competència idiomàtica (oral i escrita). Aquest fet no concorda amb els temaris ni l'avaluació de l'assignatura, que inclouen Literatura i aspectes teòrics de la llengua, un relegament de la competència oral i estan subjectes a molt poca homogeneïtat.

El prestigi de la llengua i del seu aprenentatge estan directament relacionats amb la seva utilitat percebuda. En aquest sentit, el nivell C1 de català (com a requisit en gran part dels llocs de treball de l'administració catalana) té un paper important. Tant a l'hora de prestigiar la

importància de la llengua dins el sistema educatiu com a fora, la idea que “el C1 de català es regala amb l’ESO” és clarament nociva. Igualment, corregir aquest fet contribuiria a prestigiar la llengua i la seva certificació.

L’actual sistema d’acreditació és profundament injust. I no només ni principalment perquè molts alumnes l’obtinguin sense tenir la competència adequada (en aquest cas el problema a corregir no és aquest, sinó que aquesta els manqui) sinó perquè a alumnes que sí que tenen la competència se’ls exclou del títol: des del nombrós grup d’alumnes nouvinguts (cal haver cursat 7 cursos al sistema) a d’altres que no obtenen el graduat escolar o l’aprovat en l’assignatura de Llengua i Literatura Catalana.

Amb tot, es fa necessari presentar un Pla de Xoc pel català a l’escola, amb una perspectiva global, amb mesures interrelacionades entre elles i que cal aprovar i aplicar amb urgència per donar resposta al repte que tenim com a país de defensar la llengua, en aquest cas, en l’àmbit educatiu.

1. PROTECCIÓ I MILLORA DEL MODEL, CENTRES I PROFESSIONALS DAVANT LA SENTÈNCIA DEL 25%

Davant la imposició general de la docència en castellà per part dels tribunals espanyols, cal que el Govern de Catalunya defensi de manera clara i diàfana que una decisió així no es pot acatar. Fer-ho seria profundament antidemocràtic (contrari a un ampli i sostingut consens social i parlamentari) i un atemptat contra els drets lingüístics i educatius del conjunt de l'alumnat, així com al futur de la llengua catalana.

Per això, és necessari que sigui el govern qui estableixi els mecanismes necessaris perquè la sentència no sigui aplicada i que, en darrer terme i com a qüestió de país, la responsabilitat de desobeir-la sigui assumida pel Departament d'Educació i en cap cas recaigui en les direccions i professorat de cada centre educatiu.

Així mateix, i davant la situació d'emergència lingüística, es proposa **retornar a les 3 hores lectives de llengua catalana a l'ESO i al Batxillerat** en benefici de tot l'alumnat i per poder garantir l'acreditació de la competència en llengua catalana.

Alhora, per poder garantir una atenció adequada a l'alumnat, també en l'aprenentatge i l'ús del català, cal una millora generalitzada de les condicions de l'ensenyament públic. Especialment, **cal reduir les ràtios** (a totes les etapes de l'educació no universitària), incrementar el **suport, acompanyament i assessorament als docents i millorar dràsticament les condicions de treball del professorat** per garantir temps suficient per poder atendre correctament l'alumnat i el seu procés d'aprenentatge.

Aquestes mesures hauran de ser concretades a partir del treball conjunt amb la comunitat educativa.

2. IMPLEMENTACIÓ D'UNA PROVA MULTINIVELL DE COMPETÈNCIA LINGÜÍSTICA EN CATALÀ A 4T D'ESO

Proposem establir una prova anual per a tot l'alumnat de 4t d'ESO, amb l'objectiu d'avaluar la seva competència en llengua catalana d'acord amb els criteris del Marc Comú Europeu de Referència per a les llengües (MECR). Aquesta superaria el sistema d'acreditació del C1 dut a terme fins ara, així com les proves d'avaluació de l'expressió oral en català.

El nou sistema s'ha de desenvolupar en dues fases: una primera (de què caldria definir els anys límit de durada) en què l'acreditació encara fos possible a partir del sistema actual, i una segona en què quedés totalment substituït. Aquestes dues fases assegurarien que l'alumnat que avui n'és exclòs injustament pogués obtenir el títol, alhora que aquell a qui encara no s'està garantint l'accés a la llengua amb igualtat d'oportunitats no surti malparat, per un canvi bruscat, d'un problema que és responsabilitat del sistema. En paral·lel i pel que fa als centres, suposaria un estímul clar per a millorar els resultats, alhora que els donaria el temps per fer-ho.

La prova comptaria amb les característiques següents:

Universal i inclusiva: Cal avaluar el conjunt de la població que finalitza l'educació secundària, amb les adaptacions necessàries per atendre tota la diversitat existent quant a necessitats educatives específiques. Tant per garantir la igualtat d'oportunitats que ara no existeix en l'acreditació, com perquè es busca conèixer la realitat global d'aquesta població (des de la del conjunt del país a la de cada centre).

Multinivell: Tant per a l'interès de l'alumnat com pel seu vessant de diagnòstic sociolingüístic, és necessari no circumscriure una prova d'aquestes característiques a l'avaluació d'un sol nivell. Caldria, com a mínim, abastar els nivells B1, B2 i C1.

Gratuïta i pública: En cap cas plantejarem que ningú perdi cap dret, sinó el contrari: el mal plantejament actual de la qüestió aboca persones que no compleixen amb els criteris arbitraris que hem vist a haver d'acreditar el nivell, si hi tenen interès, mitjançant convocatòries externes al sistema educatiu. El Govern ha d'assumir la totalitat de la gestió i els costos del nou procediment.

De gestió externa als centres: Una avaluació justa i rigorosa requereix, indefectiblement, que sigui planificada, gestionada i executada de manera centralitzada i amb professionals (capacitats i remunerats per a tal fi) externs als centres. Especialment per dos factors clau: la centralitat imprescindible de l'avaluació oral presencial i la potencial distorsió si l'avaluació es fes per part dels mateixos professionals del centre (tant per biaixos de context i falta de la perspectiva com perquè, indirectament, el centre s'estaria avaluant ell mateix).

Amb diagnòsi, orientació i suport previ: Com que l'objectiu principal és que tot l'alumnat pugui acreditar la millor competència lingüística, els cursos previs a la prova d'acreditació es podran fer simulacres que permetin al professorat conèixer el nivell de l'alumnat i oferir els

recursos necessaris, tant universals com intensius, per tal que l'acreditació a 4t d'ESO permeti l'adquisició del nivell més alt possible.

Aquest nou sistema permetria abastar els següents objectius:

Diagnosi sociolingüística i avaluació de la competència en català sense precedents en l'àmbit educatiu. L'estandardització, universalitat i recurrència any a any suposaria una gran eina de diagnosi professional i política. També per fer evidents les greus mancances existents contra la desinformació que practica l'espanyolisme (i, en menor mesura però també rellevant, el cofoisme institucional).

Impuls de la vehicularitat del català amb l'ajust i el compliment dels Plans Lingüístics de centre. Una avaluació externa i vinculada a l'obtenció de certificats exerciria una clara pressió indirecta sobre el sistema, des de la Conselleria als professionals, passant per la inspecció. Tant en termes dels resultats globals i de cada centre, a la responsabilitat directa sobre la formació i acreditació lingüística dels alumnes. Cal fer valer la màxima que **tot mestre és mestre de llengua** i el fet evident que l'incompliment de la normativa té conseqüències clarament negatives per a l'alumnat (encara més si, com ara, no s'avaluen degudament i no s'hi actua).

Sistema d'acreditació just per a tot l'alumnat i per a la societat. No hi ha cap sistema més just per acreditar un nivell de competència que una prova específica, no supeditada a cap més consideració. L'actual sistema comporta multitud de greuges i problemàtiques.

Augment del prestigi de la llengua i dels títols acreditatius de nivell. Tant pel conjunt del sistema educatiu, com per l'alumnat, les seves famílies i fins i tot agents externs, l'avaluació al final de l'educació obligatòria seria un estímul per donar pes a la competència en català al llarg de tot el recorregut educatiu. Per contra, la noció que "el C1 es regala" (o, indirectament, que es pot treballar a l'administració catalana sense parlar català) és clarament nociva; també pel propi sistema general d'acreditació.

3. IMPULS I GARANTIA DE L'ACOLLIDA LINGÜÍSTICA

Cal garantir les dotacions i recursos necessaris als centres per garantir l'acollida lingüística real de l'alumnat nouvingut, tenint en compte la imprescindible atenció individualitzada que

és necessària. Actualment, el sistema presenta dèficits greus des de la pròpia falta del recurs en molts centres o la manca d'hores necessàries en d'altres, fins a la falta de material didàctic o de formació específica dels docents que hi treballen.

Es proposen els punts següents:

- Garantir les **dotacions necessàries als centres** d'acord amb el que aquests sol·licitin, ampliant el recurs d'Aula d'Acollida a tots els centres on hi hagi alumnes que el requereixen i ampliant-ne el nombre d'hores (també segons la valoració dels professionals) per garantir que, abans del salt definitiu a l'aula ordinària, l'alumnat compti amb un domini i una pràctica suficients en llengua catalana.
- **Tornar a establir el pas per l'Aula d'Acollida per als alumnes procedents de la resta de l'Estat** que no compten amb coneixements de català.
- Elaborar i proporcionar **material didàctic específic** i actualitzat per a l'acollida lingüística, adaptat als diferents nivells educatius.
- **Formar i capacitar els docents** responsables del recurs, amb especial èmfasi en l'aprenentatge de la llengua i en coneixements de sociolingüística.

4. GARANTIA DE LA COMPETÈNCIA PROFESSIONAL PER A LA DOCÈNCIA DE LLENGUA CATALANA I LITERATURA

Des de fa anys, ens trobem davant un important dèficit de docents de català amb la titulació corresponent (grau de Filologia Catalana), fet que s'agreuja amb les progressives jubilacions de personal en l'àmbit. Aquest fet ha obert la porta al fet que s'hagi obert la docència de l'especialitat a altres perfils, que no garanteixen un domini suficient de la matèria ni, fins i tot, de la pròpia competència lingüística. Els darrers temps, i arribant molt tard, s'han fet passos tímidis per al foment dels estudis de Filologia Catalana. Tot i que els matriculats han augmentat, aquest canvi en la tendència és del tot insuficient i no soluciona un problema que ja fa temps que és urgent.

Per fer-hi front, es proposen dues línies d'acció:

- L'establiment d'un **sistema de beques propi** per al foment dels estudis de Filologia Catalana, amb l'objectiu de solucionar a mitjà termini el greu problema de manca de professionals amb la titulació específica necessària per a la docència de Llengua Catalana i Literatura.
- Establir un **curs i una prova de continguts i competència lingüística** específics i gratuïts per poder optar a places de Llengua Catalana i Literatura, tot i no comptar amb el grau de Filologia Catalana, per al període transitori en què continuï essent necessari.

5. FORMACIÓ ESPECÍFICA I RECURSOS PER A DOCENTS I ALTRES PROFESSIONALS

Un problema greu per a la vehicularitat del català ha estat l'absència, durant molt temps, de formació i sensibilització específica als professionals sobre el model lingüístic del sistema educatiu català i la metodologia immersiva. Igualment, i de manera accentuada per les noves metodologies i la digitalització educatives, la falta de recursos multimèdia en català ha agreujat arraconament del català a les aules.

Per fer-hi front, proposem les següents mesures:

- Incorporar, tant als graus de magisteri com als màsters de formació del professorat, matèries per formar i sensibilitzar sobre el model lingüístic del sistema educatiu, la metodologia immersiva i coneixements bàsics de sociolingüística.
- Desenvolupar formació continuada als docents sobre aquestes qüestions, així com un Protocol d'Acollida Lingüística vinculat als PLC per a l'arribada dels nous docents a cada centre a l'inici de curs (així com per als substituïts al llarg del curs).
- Establir formacions i acompanyament lingüístic per a monitors i altres professionals responsables d'activitats extraescolars, de dinamització de menjadors, d'esbarjo, d'administració i serveis, etc., que tinguin lloc als centres: mantenir i fomentar l'ús de la llengua en els espais menys formals és clau.
- Generar, des del Departament, materials i recursos multimèdia per a tots els nivells edu-

catius i matèries curriculars per al seu ús dins i fora l'aula. Cal garantir l'existència de material de consulta en català per a qualsevol matèria i per a qualsevol treball per projectes.

- Establir clàusules lingüístiques per a totes les empreses subcontractades per a serveis als centres per tal que aquests es prestin, en la seva totalitat, en català.

6. ACCIÓ DE LA INSPECCIÓ EDUCATIVA I BÚSTIA DE QUEIXES

La ficció i la desídia governamental sobre la vehicularitat real i plena del català al sistema educatiu ha anat acompanyada, de manera definitòria, d'una crònica falta d'implicació en l'àmbit de la Inspecció Educativa. Aquest òrgan administratiu, responsable de la qualitat educativa mitjançant la comprovació del compliment normatiu, l'assessorament i la supervisió, no ha vetllat (ni comptat amb les directrius ni les eines d'origen polític necessàries) per al compliment real del model lingüístic establert des de la normativa autonòmica als Plans Lingüístics de cada centre.

Cal destacar que el passat 30 de gener, a través d'una moció de la CUP al Parlament, aquest va aprovar "garantir l'actuació de la inspecció educativa" en l'àmbit, incloent "penalitzar els comportaments contraris" al compliment de la normativa, en paral·lel a la facilitació dels recursos necessaris per a fer-ho possible. Igualment, que el Decret 91/2024, de 14 de maig, del règim lingüístic del sistema educatiu no universitari, en l'article 36, estableix que l'incompliment normatiu ha de comportar actuacions sancionadores. Tanmateix, aquest compromís ja havia estat efectuat públicament pel darrer govern d'ERC i clarament incomplet. Per això, cal no només una fiscalització activa sinó propositiva, instant el govern que realitzi una **ordre de la inspecció educativa** específica per a l'àmbit.

Igualment, proposem l'establiment d'una **bústia de queixes lingüístiques institucional de caràcter confidencial**, com ja hi ha a les universitats. La garantia de drets requereix que qui en denuncia l'incompliment (sigui alumne, professional o família) no sigui penalitzat per això.

7. PLA DE CATALANITZACIÓ DE LA FORMACIÓ PROFESSIONAL

La situació del català a l'FP és especialment demolidora, fet que representa una greu vulneració dels drets lingüístics de l'alumnat. Com en el conjunt del sistema, però més accentuadament, la normativa general i els PLC hi són clarament vulnerats. Cal capgirar la situació per assegurar-hi el dret a la formació en català i que el sistema serveixi, alhora, per a la capacitat lingüística i la igualtat d'oportunitats de tots els alumnes. Per això, cal un pla global i temporalitzat per assegurar la plena vehicularitat de la llengua catalana a tots els estudis d'FP, també la dual.

Destaquem les següents accions:

- **Formació i sensibilització específiques per al professorat** d'FP sobre el model lingüístic del sistema educatiu, la metodologia immersiva i coneixements bàsics de sociolingüística.
- Assegurar l'existència dels **recursos formatius necessaris en llengua catalana**.
- **Acompanyar els professionals**, amb suport i avaluació sobre usos lingüístics.
- **Potenciar el nou mòdul de 'Català Professional'** i generalitzar-lo al conjunt d'estudis.
- Establir el **compromís d'ús de la llengua** per als centres de treball d'FP dual.

8. FOMENT I CONSOLIDACIÓ D'ESPAIS D'ÚS DE LA LLENGUA

Per a l'aprenentatge i consolidació de la llengua, així com l'hàbit de mantenir-la, són indispensables uns usos per part de l'alumnat que no es limitin als espais i activitats formals, sinó que permetin adquirir registres informals i d'ús entre iguals en tots els àmbits. Per això, **el foment de la llengua en situacions d'esbarjo o activitats extraescolars és imprescindible**. Igualment, la situació de minorització del català fa necessàries accions i campanyes encaminades a reforçar-ne el valor i el prestigi social. També, a promoure'n l'aprenentatge per part de les famílies.

A banda de les mesures explicitades en l'apartat 5 (referents a l'establiment de clàusules lingüístiques a empreses subcontractades i formacions i acompanyament específic per a monitors i professionals d'extraescolars), proposem el següent:

- Garantir eines formatives i recursos per tal que el professorat pugui garantir que, en les metodologies d'aprenentatge no unidireccionals, l'alumnat utilitzi el català com a llengua vehicular, d'aprenentatge i relació entre iguals.
- Dinamització activa de l'esbarjo en català. Per exemple, amb l'impuls del joc dirigit.
- Elaboració de campanyes per al foment del català adaptades a les diferents etapes educatives.
- Promoure cursos, parelles lingüístiques o espais de conversa en català per a les famílies en els propis centres educatius.
- Impulsar projectes dins els centres perquè els estudiants generin contingut audiovisual en català per tal de normalitzar les seves relacions en llengua catalana, alhora que es generin referents lingüístics per altres alumnes.